

Poiana lui Iocan a avut un echivalent și la Verșeni:

La Crâșma Roinei, fierar era țiganul Gheorghe a lu' Dumnezeu. Tatăl lui Gheorghe era chiar Dumnezeu cel Bătrân

E azi atâta sărbătoare/ În satul nostru la Verșeni/ Pe razele acestui soare/ Vin amintiri din alte vremi/ Aici s-a zămislit Șoimaru./ Nicoară, Costea tot aici/ Aici copilul Sadoveanu/ S-a întâlnit cu mulți voinici/ Pe osemintele lor sfinte/ Stă satul nostru așezat/ Și tot pe-aceste oseminte/ Și școala noastră s-a-nălțat/ Simbolizând aceste zise/ Putem de-acum să ne mândrim/ Că la Verșeni trăi cu mama/ „Ceahlăul Scrisului Român”.

(Scrisă de Carmen-Magda Corcaci pentru eternitate)

Toată lumea bună care a trecut prin Verșeni s-a simțit datoră să consemneze acest fapt într-o carte de impresii aflată la sediul școlii generale din localitate. “Cu toate că îl purtăm pe Sadoveanu în inimile noastre încă din vremea copilăriei îl citim și îl recitim, ne cuprinde un sentiment deosebit ori de câte ori ne găsim în locurile legate în mod sacru, de existența lui. Venim aici la Verșeni încredințați că oficiem un pelerinaj la un templu sacru. Sadoveanu a plecat de aici. Pe moștenirea de aici, în primul rand, el a clădit un monument unic foarte apropiat de ceea ce a făcut, puțin mai înainte, Mihai Eminescu. El a contribuit la formarea conștiinței noastre naționale și a

se înfiripeze în fapt s-a realizat. Adică am călcat în satul Profirei Sadoveanu unde mai departe întâlnim satul Iaci, vatra lui Iordache Comăniță; mai departe satul Moțu, locul de baștină a mamei lui Cezar Petrescu, fiica lui Iordache Comăniță - tentație de mers pe firul apei și de căutat obârșia moldavă a marelui Mihail Sadoveanu care - tradus într-un limbaj exegetic - ar suna așa: Cezar Petrescu nu l-ar fi căutat pe marele său înaintaș și maestru întru toate- dacă mai întâi nu l-ar fi găsit” (Smaranda Chelate, sora romancierului Cezar Petrescu)

În mod logic, Școala din Verșeni e de-o vârstă cu Sadoveanu

În 1980, la centenarul școlii din Verșeni, cadrele didactice din comună au scris un text monografic care povestește viața unei localități faimoase în care acestea trăiau și trudeau. Sigur că, atunci când au scris-o, nu s-au gândit că lucrarea ar putea să le aducă vreo gradăție de merit sau vreo mărire substanțială de salariu. (Apropo, știți că metodologia actuală pentru obținerea acestei gradății „recompensează” cu două puncte - dintr-o sută - scrierea unei cărți. Iar dacă, asemenea lui Sadoveanu - cel din 1904, un dascăl are proasta inspirație să scrie și să publice patru volume într-un an, ar lua maxim 4 puncte. De ce? Pentru că Metodologia lui madam Andronescu nu încurajează oamenii care scriu cărți ci doar pe cei care adună adevăruri!). Ca să revenim la oile noastre (ne referim la cele din *Baltagul*) vom spune că din respectiva monografie aflată (încă) în manuscris am aflat următoarele lucruri pe care le vom rezuma mai jos.

În anul 1820, în Verșeni locuiau 50 de familii și trei văduve: Nastasia, Ichimoaia și Cărpăneasa. Numele Ursachi era purtat de familiile lui Simion și Călin. Cei ai lui Bogza erau grupați în trei familii conduse de: Toader Abogzii, Gheorghe Bogza și Moise, ginerele lui Bogza.

Pe lângă aceste familii așezate, în sat, mai erau 7 slugi (Gavril Chișar, Toader, Rusu, Dumitru, Ioan Rusu - ciubotar, Dumitru Scutelnicu și Vasile Aiordachiei), 8 argați (Vasile Prisecaru - ginerele tătarului, Gheorghe Unguru - morar, Miron Plugaru, Neculai Cîrjău, alde Covaci, Toader Vlas și Sofroni Tătaru) plus trei slujitori la biserică (preotul Vasile, preotul Iordache și dascălul Ioniță).

Biserica era comună pentru două sate vecine, Verșeni și Mițești, și parohia a fost astfel constituită la intervenția lui Mihail Sadoveanu care era, în 1927, consilier eparhial la Mitropolia Moldovei. Biserica respectivă ar fi fost adusă dintr-o așezare aflată chiar în coasta locului unde era Hanul Ancuței și mutată exact pe locul bisericii vechi. Ea era din lemn de stejar, cioplit cu barda. Primul preot a fost Vasile Popuțoiaia, un fiu al satului. În 1929, biserica a fost pictată de doi absolvenți ai Școlii normale din Fălticeni, Diaconescu Al și Vasiliu Gh. Odată cu pictura s-a mai construit și o șură pentru praznice și hramuri.

Despre pământul boierului și munca țaranului. La Verșeni

Cei care lucrau pământul și boierii făceau înțelegeri înainte de sărbători: fie înainte de Crăciun, fie înainte de Paști. Oamenii,

majoritatea neștiutori de carte, puneau degetul, în fața primarului și jandarmului, pe respectivele contracte. Odată „semnate”, acestea erau trecute într-un catastif și țaranul primea o „țidulă” cu care mergea să-și încaseze „arvuna” (avansul). Adică bani, făină de grâu, de porumb, brânză, lână, nutreț pentru vite sau lemne din pădure. În schimb, ei trebuiau să are, să prășească porumbul, sfecla, să facă secerătura, cositura și cărăușia.

Plugăria începea pe 15 martie și sfârșea înainte de sfârșitul lunii mai. Tinerii trebuiau să stea la ocoale, indiferent de vreme. Ocoalele erau construcții semiînchise înconjurate de garduri unde se adăposteau boii. În apropiere erau nutrețul și o sursă de apă. Pentru moșia Verșeni-Ciohăreni ocoalele erau la „7 izvoare” și sub coasta locului numit „Dealul Boureri”. Pe atunci, luna de plugărie costa 18 lei. Pristavul (sau supraveghetorul) avea grija lucrării și trebuia să adâncimea la care trebuia să se are. Ce puteai face cu acești bani la începutul secolului XIX? Multe. Un car de lemne era 2-3 lei, o pereche de încălțări era 8-9 lei iar un vițel de un an (un mânzat) era 20 lei fix.

„Cumpărătura” era un fel de arendare de către moșier a unui teren mai slab, aflat mai aproape de sat. Țaranul îl cultiva și plătea arenda prin diferite munci agricole solicitate de boier. Prețurile se fixau, de obicei, de către boier și țaranul intra în posesia recoltei abia după „răfuială”. Adică după socoteala finală. Dacă țaranul rămânea dator, recolta era depozitată la boier până când țaranul își plătea datoria. Dacă nu reușea acest lucru, de Crăciun se făcea o nouă învoială și lua recolta veche în contul unor munci viitoare. De Crăciun nu aveai doar bucurii: se prea putea ca șoarecii și ploile să fi distrus porumbul și cocenii. De exemplu, Zamfirache Pânzaru a făcut o înțelegere pentru 40 de prăjini de „cumpăratură” și a trebuit să presteze următoarele munci agricole: a secerat 80 de prăjini de grâu și a prestat toate muncile necesare îngrijirii a 10 prăjini de sfeclă. Alte înțelegeri dintre boier și țaran erau „în parte” și „cu ziua”.

Dumnezeu cel Bătrân pune foc șurii și fuge de-i scapără călcâiele

Țaranul sadovenian era un om extrem de harnic și priceput. El își construia singur casa, adăpostul pentru vite, își fabrica încălțările, își țesea pânza pentru lenjerie și stofa pentru haine. Dar erau și meserii la care nu se pricepeau. Una din acestea era fierăria. Atelierele fierarilor erau așezate la marginea satelor. La sud de moșia Verșeni, înspre Mițești, era fierăria lui Alistir Bengoi. În bordeiul de pe moșia boierească, unde a fost odată „Crâșma Roinei”, s-au aciuiat doi țigani pe nume Iancu Aliman și însuși Gheorghe a lu' Dumnezeu. Tatăl lui Gheorghe, adică Dumnezeu cel Bătrân, a avut o vreme fierăria lui Ion Iftode Cojocar. „Divinul” trebuit, însă, să fugă cât a văzut cu ochii după ce a dat foc șurii gospodarului care-l găzduise. Primul fierar din sat, școlit la un meseriaș din Pașcani, a fost Gheorghe I. Ursache care și-a organizat o fierărie cu toate ustensilele necesare. I-au urmat exemplul consătenii Gh. Zamfir Ioniță, Ion Brânzei, Lazăr T. Ungureanu și Vasile Azamfirii. Fierarii din Verșeni exercitau și meseria de potcovar.

— continuare în pag. 23 —

caracterului nostru încât îndrăznim să ne considerăm, într-un fel, copiii lui” au scris și au semnat G. Istrate, D. Micu, Nicolae Manolescu plus încă 3 vizitatori (indescrifrabili), în ziua de 4 noiembrie 1989. Criticul Nicolae Manolescu a mai adăugat următoarele: “Închinare Măriei Tale și Neamului Măriei Tale, stimate Maestre!”

După revoluție au venit, pe urmele lui Sadoveanu, la Verșeni și alți scriitori: “Suntem în stare de rezonanță cu pământul copilăriei lui Sadoveanu. A face un pelerinaj aici înseamnă a respira din aerul în care s-au succedat înaintașii lui necunoscuți. Autorul *Baltagul* a dat expresie sufletului acestui loc, după care din treaptă-n treaptă a devenit un monument al al sufletului etnic”. E textul scris de Constantin Ciopraga și însușit de M. Coloșenco, la 6 noiembrie 1993. Fix peste un an a fost, la Verșeni, poetul Cezar Ivănescu care nu a scris nimic memorabil dar s-a semnat în cartea de onoare.

Corneliu Sturzu a fost de mai multe ori la Verșeni drept pentru care nu și-a mai datat textul: “Încă o dată la Verșeni, locul unde am învățat omenia, cinstea și visul”.

Cea mai interesantă însemnare ni s-a părut, însă, cea semnată de o doamnă aflată în căutarea unor obârșii comune: “În sfârșit visul dorit să